

lääkevaihtoehdot lapsettomuushoidossa

Antti Perheentupa
Lisääntymislääketiede, Andrologia
Naistenklinikka, TYKS
Biolääketieteenlaitos, TY

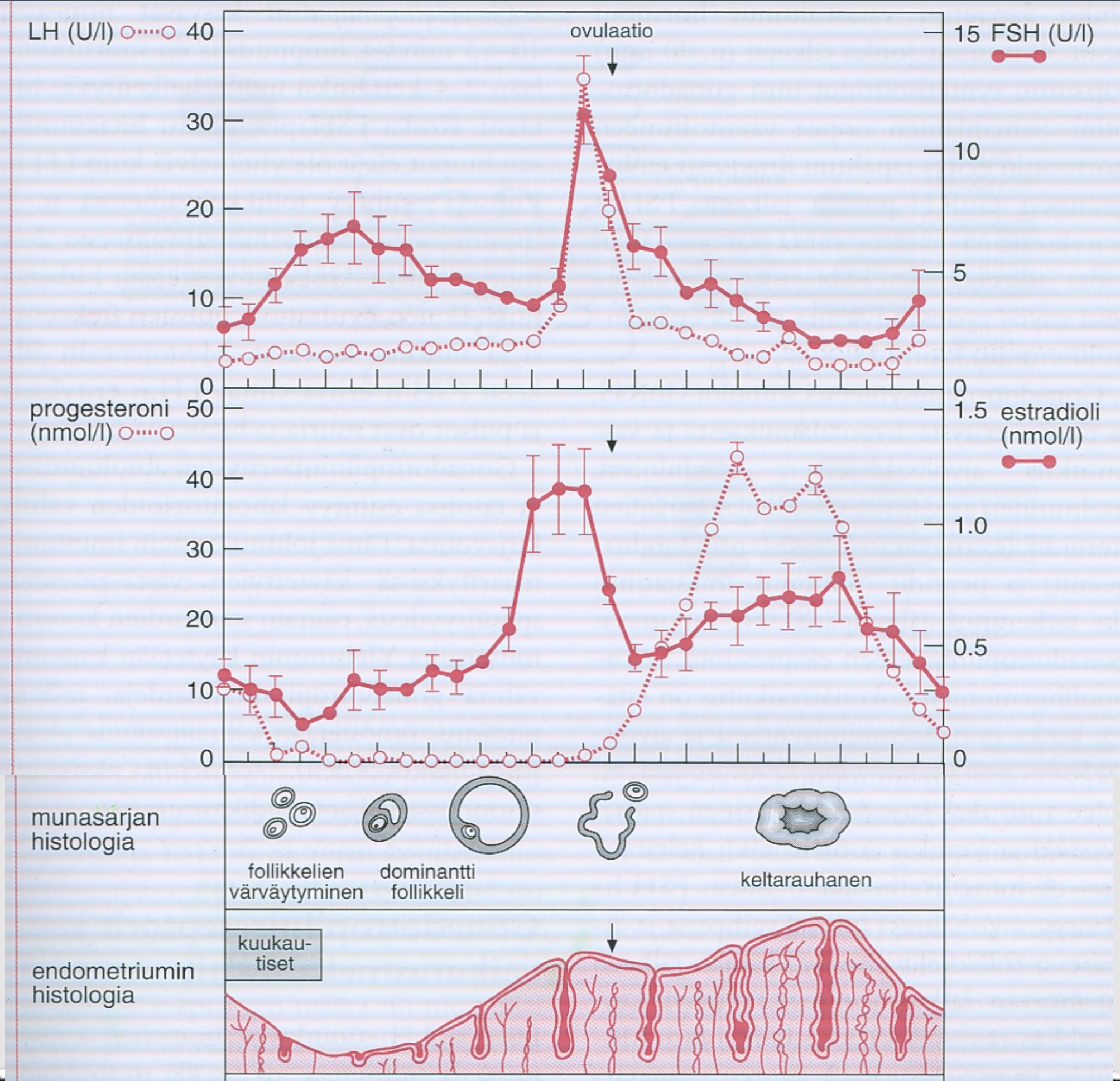
13.10.2010 MSD Turku

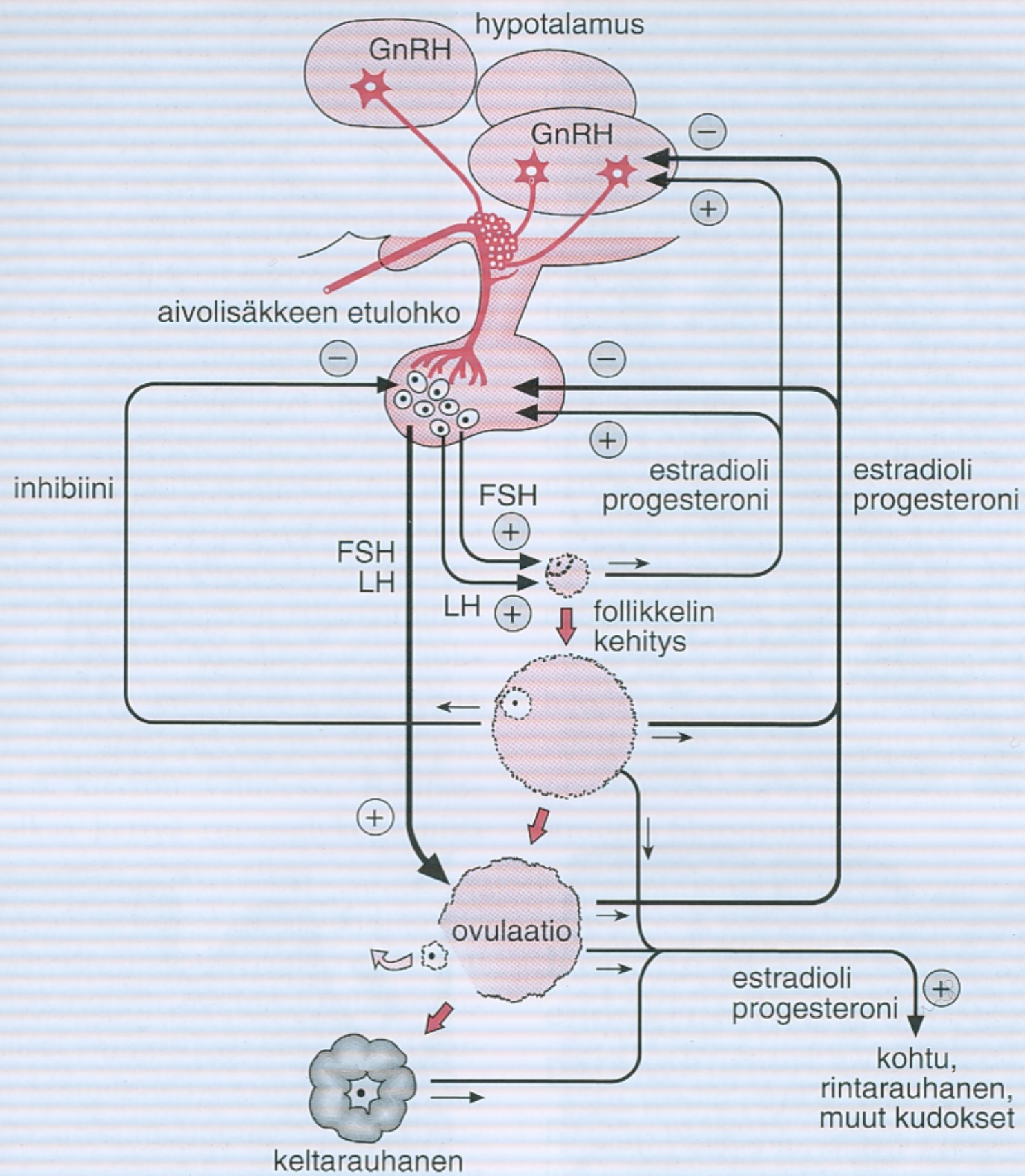
lääkevaihtoehdot ...

- munarakkulan kasvu ja kypsyminen
- antiestrogeenit
- aromataasin estäjät
- gonadotropiinit & hCG
 - puhdistetut, rekombinantti, pitkävaikutteinen
- GnRH agonisti ja antagonisti
- progesteroni
- metformiini

munarakkulan kasvu ja kypsyminen

- mikä hormoni missäkin vaiheessa
- miten näitä säädelään
- mihin eri hoidot vaikuttavat

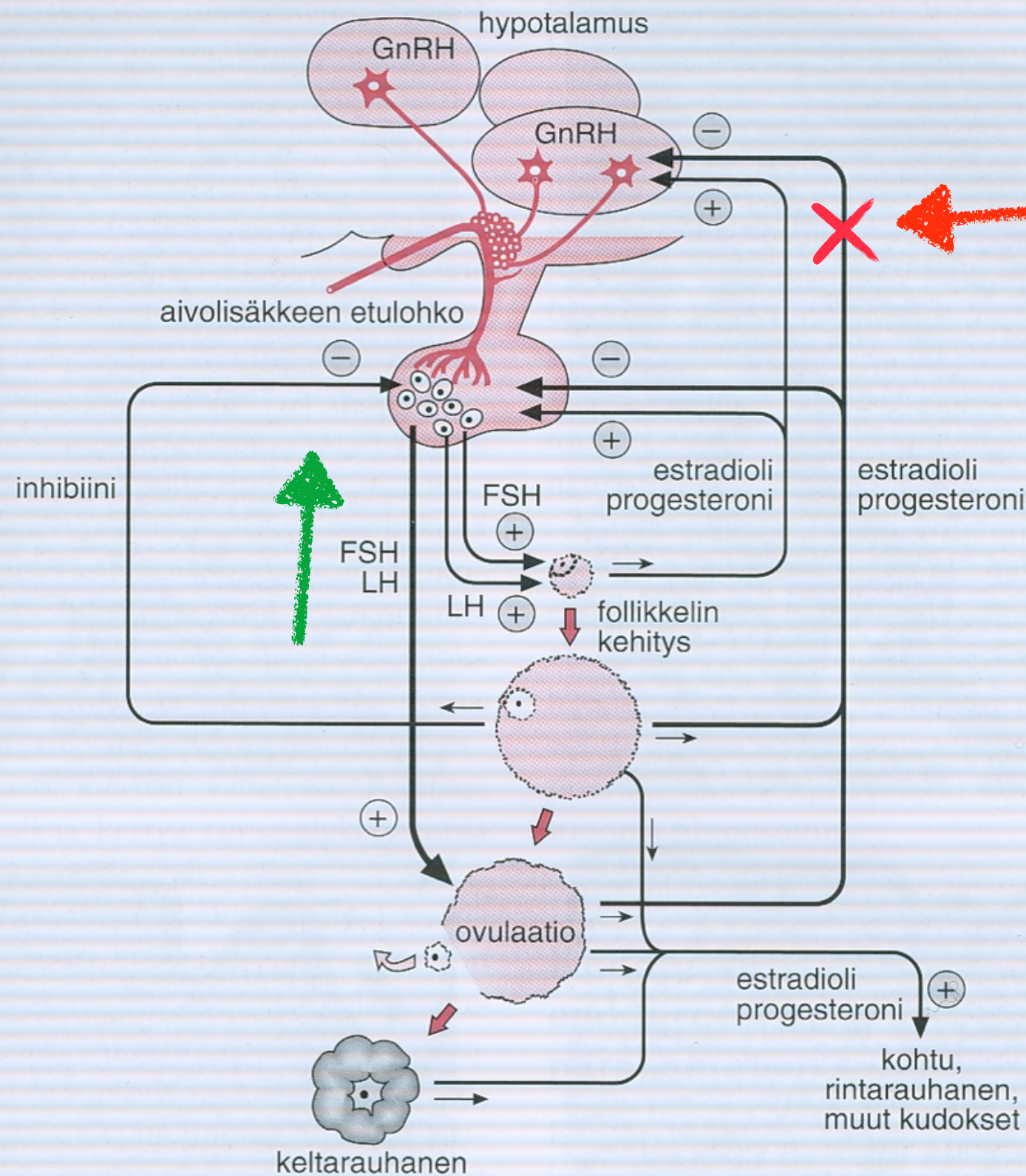
antiestrogeenit

(klomifeeni ja tamofeeni)

- lisää GnRH:n ja gonadotropiinien omaa erityystä (E2 feedback estyy)
- ovulaation induktiossa
- helppoja käyttää, po. annostelu
- ovulaatio syytä varmistaa (6 kk)
- monirakkulavaste, teho hiipuu, anti-E vaikutus endometriumilla ei toivottu

antiestrogeenit

- tavallinen annostelu kp. 3-7 tai 5-9
- voidaan yhdistää FSH-hoitoon.
- mahdollista käyttää IVF stimulaation alussa selekoimaan rakkuloita
- miehen hoito relatiivisessa normo-
hypossa, yl 10-20 mg tamoa / vrk

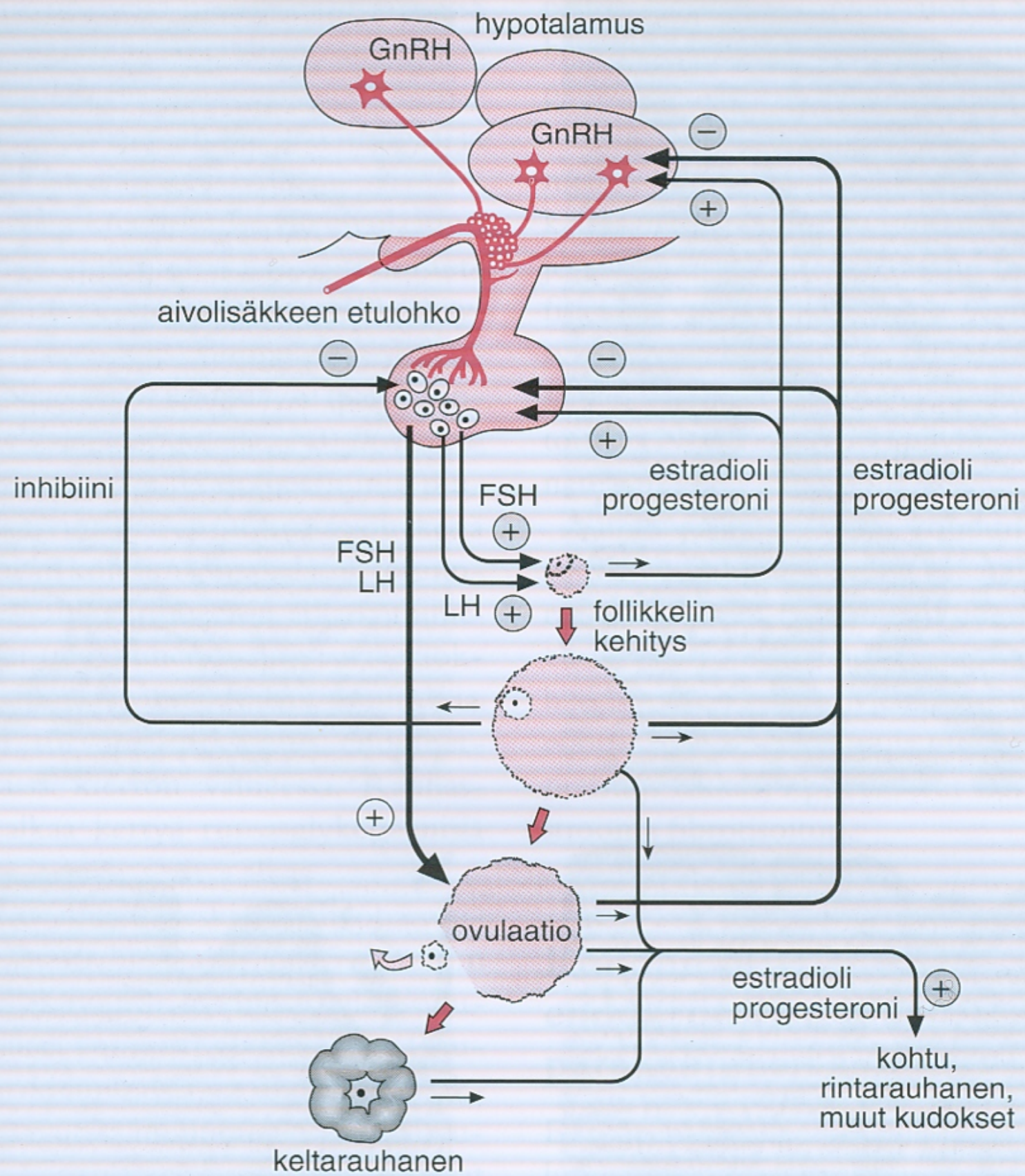

aE estää
negat palaute-
säätelyn ->
FSH lisääntyy

aE estää myös
muuta E vaikutuksia
kuten endometrium

aromataasin estäjät

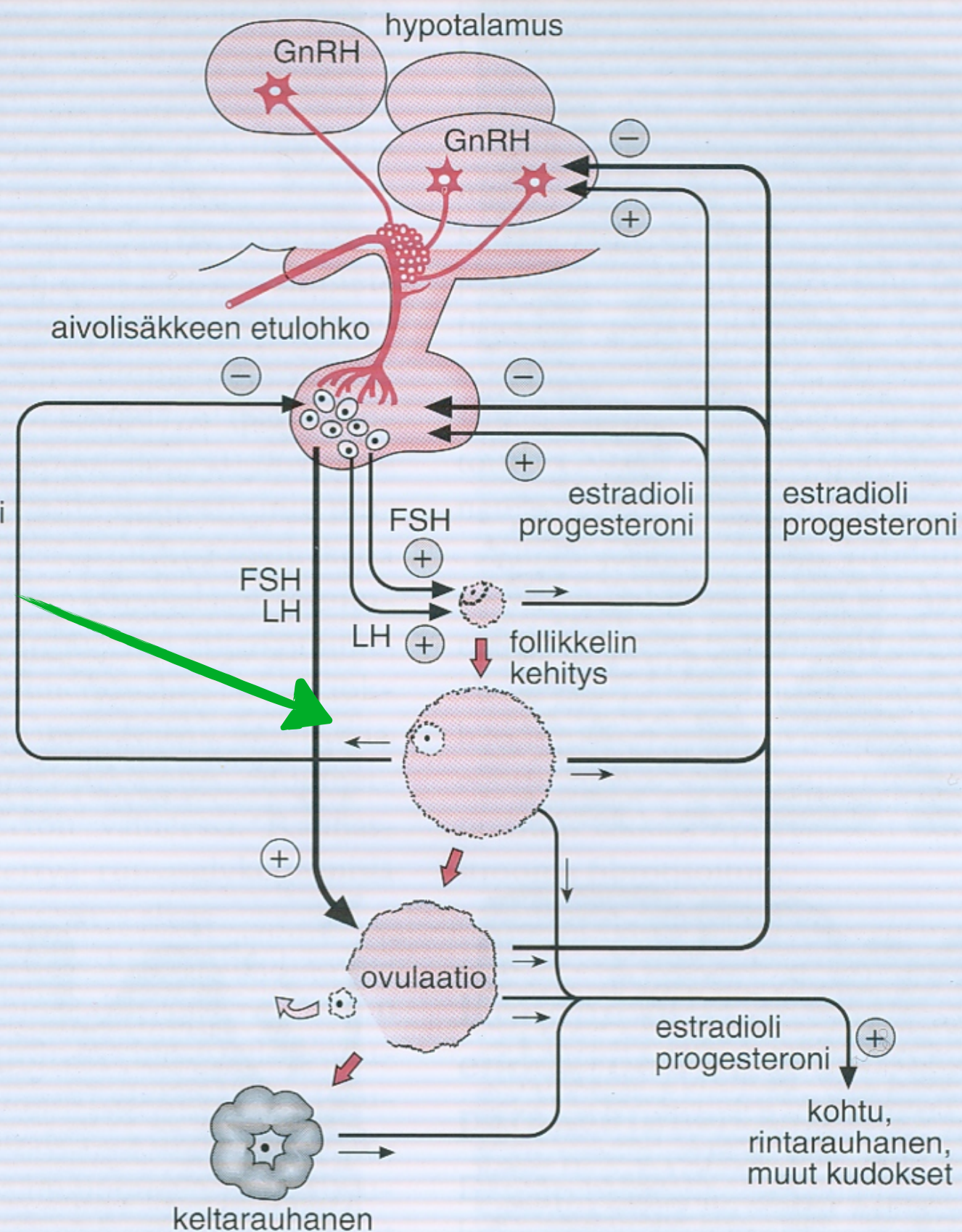
- lisää GnRHn ja gonadotropiinien erityystä
- ovulaation induktiossa, po. lääke
- varmistaa ovulaatio - monirakkuuslääke
- tehoaa osalle joilla anti-E ei toimi
- lihavat ?
- voidaan yhdistää FSH-hoitoon
- rintasyöpäpotilaan IVF-hoito

gonadotropiinit - FSH

- tehokas hormoni - > varovainen käyttö
- vaikutetaan suoraan munasarjaan
- täsmällinen annostelu
- päivittäinen pistos- > huolellinen monitorointi
- ovulaation induktio ja IVF-stimulaatio

FSH ja/tai LH
ohittavat säätelyn
kokonaan - suora
vaikutus

eri gonadotropiini-valmisteet

- virtsasta puhdistettu menotropiini (HMG) (= FSH ja LH-aktiivisuus)
- sisältää hyvin pieniä määriä epäpuhtauksia
- urofollitropiini virtsasta FSH
- virtsasta puhdistettu koriongonadotropiini (hCG) käytetään LH-aktiivisuutensa takia

eri gonadotropiini-valmisteet

- rekombinantti FSH eniten käytetty, helppo, tarkka annostelu, Ei LH aktiivisuutta.
- päivittäinen pistos
- rekombinantti korifollitropiini on pitkävaikutteinen FSH (7 päivän annos)

gonadotropiinit - LH

- tavallisesti LH-aktiisuus annostellaan hCG:na
- hCG ovulaation “matkimisessa” 5000 / 10 000
- rekombinantti LH (=lutropiini a) markkinoilla, käytetään aina FSH kanssa
- miehelle hCG:llä voidaan lisätä kiveksen testosteronituotantoa ja osalla parantaa siittiömuodostusta

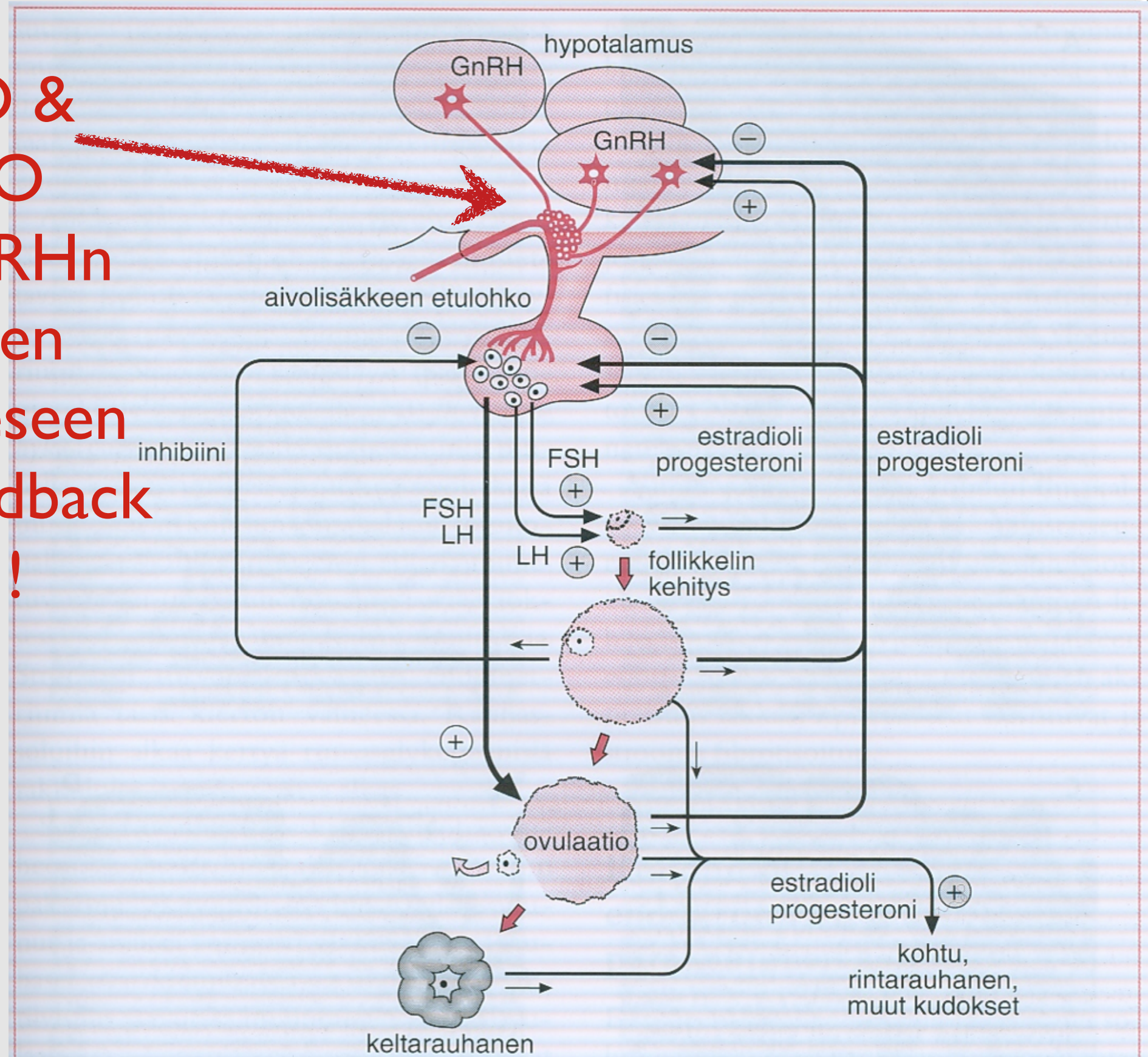
GnRH agonistit

- estää erittäin tehokkaasti gonadotropiinien erityksen (LH piikin = ovulaation)
- ennen supressiota “flare-effect”
- ns. pitkä IVF protokolla
- pitkitetty endometrioosipotilaan IVF
- muutamia valmisteita (suihke, pistos)
- OHSS riskissä voidaan antaa hCGn sijaan antagonistit hoidossa

GnRH antagonistit

- nopea ja tehokas gonadotropiiniinien erityksen estäminen (ovulation esto)
- ei flare -vaikutusta
- annostelu päivittäisinä pistoksina
- ns. lyhyt hoitomuoto
- OHSS ja poor responder -potilaille (GnRH-vaste säilyy)

sekä AGO &
ANTAGO
estävät GnRHn
vaikutuksen
aivolisäkkeeseen
- > posit feedback
jää pois !

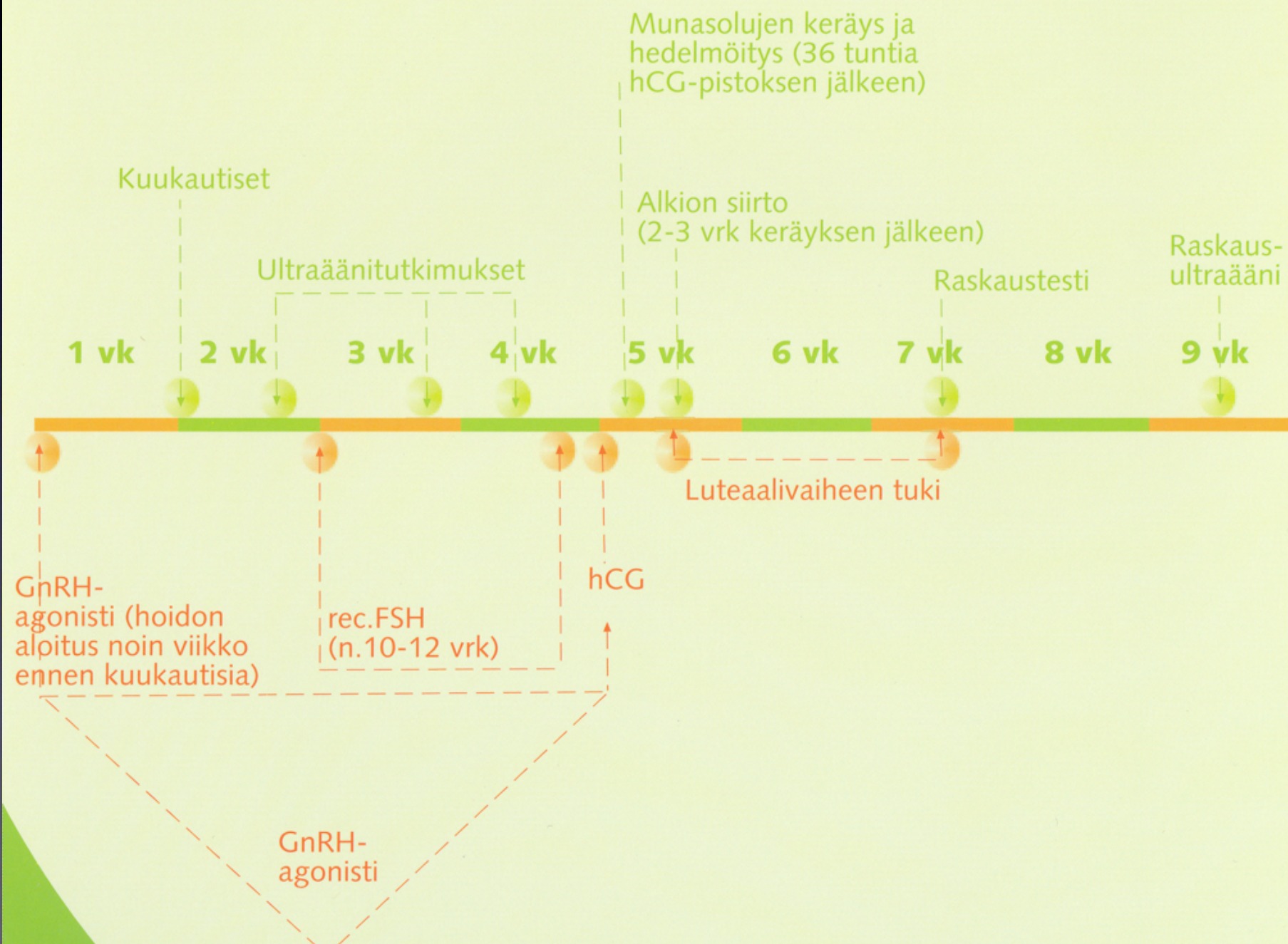
progesteroni

- annetaan kun riittävä keltarauhasen toiminta puuttuu / epäilyttää
- lapsettomuushoidoissa käytetään luonnollista progesteronia
- Suomessa tavallisin annostelu on emättimen kautta (200 - 400 - 600 mg/d)

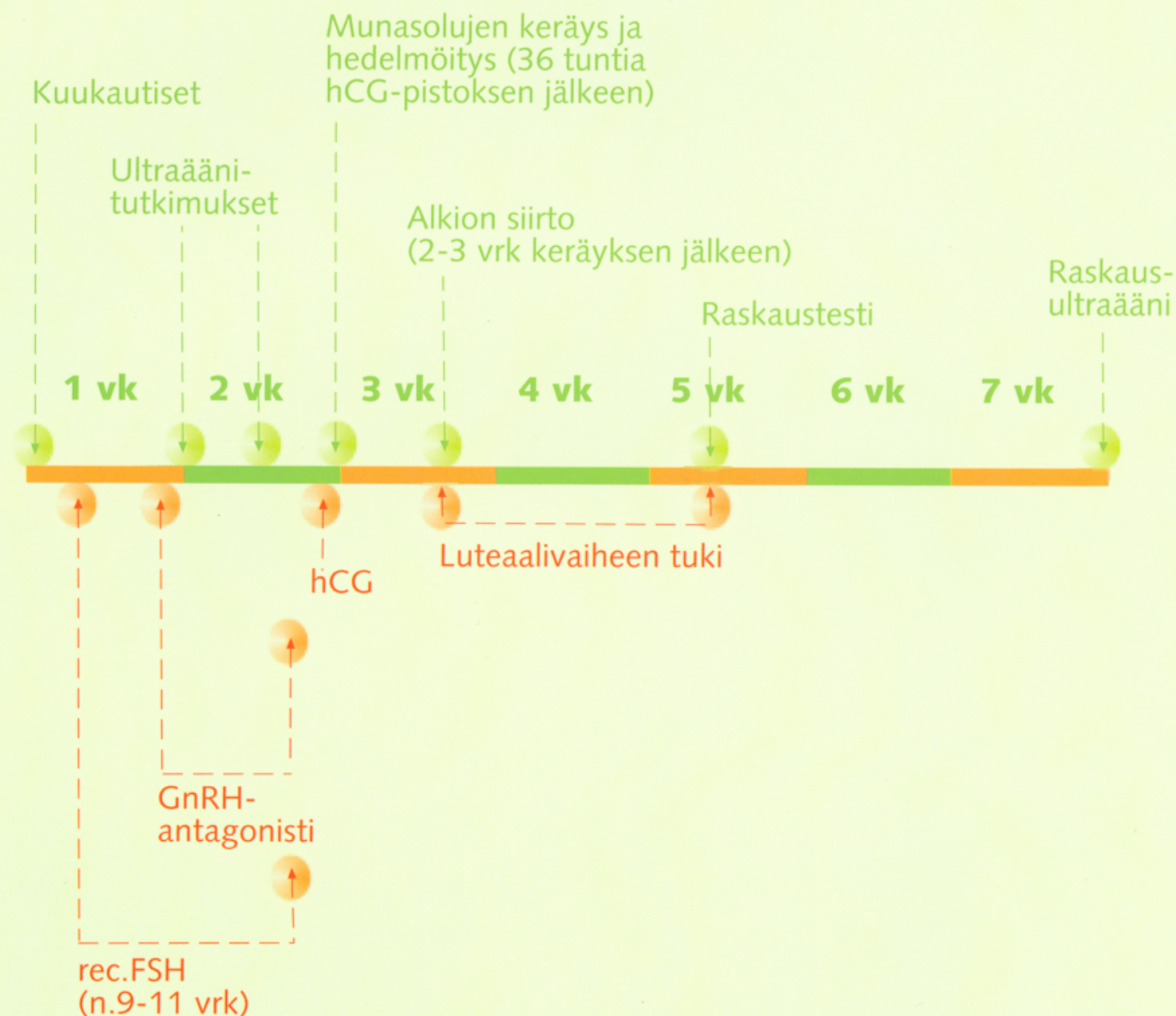
metformiini

- insuliiniherkistäjä
- PCOS potilailla käytössä yksin ja / tai muiden fertiliteettilääkkeiden kanssa.
- aloitus varovaisesti, sivuvaikutukset
- 3 kk kokeilu, säännöllistyykö kierto
- lisätään muu lääke
- jatketaan 1. trim - keskenmenoriski ?

IVF- hoito- kaavio/GnRH- agonisti

IVF- hoito- kaavio/GnRH- antagonisti

KIITOS !